

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. liepos 2 d.
(OR. en)

10162/19

ECOFIN 617
UEM 220
SOC 469
EMPL 358
COMPET 498
ENV 589
EDUC 304
RECH 337
ENER 341
JAI 699
FSTR 120
REGIO 156

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Komisijos dok. Nr.: 9933/19 - COM(2019) 509 final	
Dalykas:	Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl 2019 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m. Ispanijos stabilumo programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu (dok. COM(2019) 509 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir dėl kurio susitarė įvairūs Tarybos komitetai.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. d.

dėl 2019 m. Ispanijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m. Ispanijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

kadangi:

- (1) 2018 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2019 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2019 m. kovo 21 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2018 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Ispanija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2019 m. kovo 21 d. 2019 m. balandžio 9 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos³ (toliau – 2019 m. euro zonai skirta rekomendacija), kurioje pateikiamos penkios rekomendacijos euro zonai (toliau – rekomendacijos euro zonai);
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Ispanija turėtų užtikrinti, kad 2019 m. euro zonai skirta rekomendacija, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose, būtų visiškai ir laiku įgyvendinta. Visų pirma našumo didinimo priemonės padės įgyvendinti pirmąją rekomendaciją euro zonai, susijusią su našumo didinimo siekiant perbalansavimo euro zonoje, nenumatytų pajamų naudojimas valstybės skolai mažinti ir su investicijomis susijusios ekonominės politikos sutelkimas į nurodytas sritis padės įgyvendinti antrąją rekomendaciją euro zonai, susijusią su rezervų atkūrimu ir investicijų rėmimu, o priemonės, kuriomis siekiama gerinti įgūdžius ir didinti įsidarbinamumą, padės įgyvendinti trečiąją rekomendaciją euro zonai, susijusią su darbo rinkos veikimu;

³ OL C 136, 2019 4 12, p. 1.

- (3) 2019 m. vasario 27 d. buvo paskelbta 2019 m. Ispanijai skirta ataskaita. Joje įvertinta Ispanijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2018 m. liepos 13 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas⁴, tolesni veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir Ispanijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2019 m. vasario 27 d. Remdamasi savo analize, Komisija padarė išvadą, kad Ispanijoje yra susidarę makroekonominiai disbalansai. Didelės vidaus ir išorės (valstybės ir privačiojo sektorių) skolos bei didelis nedarbas mažo našumo augimo sąlygomis vis dar lemia pažeidžiamumą, turintį tarpvalstybinių pasekmių. Privačiojo sektoriaus skola mažėja, tačiau įsiskolinimus dar reikia gerokai mažinti. Nepaisant tolesnio tvirto bendrojo vidaus produkto (BVP) augimo, valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP tebėra didelis. Nedarbo lygis toliau sparčiai mažėjo, tačiau tebėra labai didelis, o didelis darbo rinkos susiskaidymas į terminuotų ir neterminuotų darbo sutarčių segmentus trukdo greičiau augti darbo našumui. Po 2012–2015 m. sparčiai vykdytų reformų pastaraisiais metais kintančios politinės aplinkybės prisidėjo prie to, kad dar vienus metus pažanga įgyvendinant ankstesnių metų šaliai skirtas rekomendacijas buvo nedidelė. Dabartinė palanki ekonominė padėtis suteikia galimybę imtis reikalingiausių reformų, kad Ispanijos ekonomika taptų atsparesnė, o našumo augimas paspartėtų;
- (4) 2019 m. nacionalinę reformų programą ir 2019 m. stabilumo programą Ispanija pateikė 2019 m. balandžio 30 d. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;

⁴ OL C 320, 2018 9 10, p. 33.

- (5) 2019 m. stabilumo programoje nurodomi veiksmai, kurių imtasi įgyvendinant Ispanijos stabilumo įstatyme nustatytas prevencines ir taisomąsias priemones. Tačiau joje nėra planuojama automatiškai užtikrinti šių priemonių vykdymą ir peržiūrėti Stabilumo įstatymo išlaidų taisyklę, kad būtų sustiprintas jos indėlis į fiskalinį konsolidavimą, ypač ekonominio pakilimo laikotarpiais. Kiek tai susiję su viešaisiais pirkimais, siekiant padidinti viešųjų išlaidų veiksmingumą ir padėti užkirsti kelią pažeidimams, bus labai svarbu plačiu mastu įgyvendinti 2017 m. priimtą Viešojo sektoriaus sutarčių įstatymą. Visų pirma svarbu, kad naujoji valdymo struktūra, t. y. Nepriklausomas reguliavimo ir priežiūros biuras, galėtų veiksmingai atlikti jam pavestas užduotis ir kad būtų skubiai priimta išsami nacionalinė viešųjų pirkimų strategija, aktyviai dalyvaujant perkančiosioms organizacijoms ir subjektams nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Galiausiai, 2019 m. turi būti atlikta keletas išlaidų peržiūrų, o įgyvendinus po jų pateiktas rekomendacijas turėtų padidėti viešųjų išlaidų veiksmingumas;
- (6) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁵ 23 straipsnyje, Komisija, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimus, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;

⁵ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (7) laiku ir tvariai panaikinus perviršinį deficitą ir atsižvelgiant į Tarybos sprendimą (ES) 2019/1001⁶ panaikinti perviršinio deficito procedūrą, Ispanijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė. Pagal ją prognozuojama, kad valdžios sektoriaus balansas padidės nuo -2,5 % BVP 2018 m. iki -2,0 % BVP 2019 m. ir 2022 m. bus pasiektas subalansuotas biudžetas. Remiantis perskaičiuotu struktūriniu balansu⁷, vidutinės trukmės biudžeto tikslo, t. y. struktūrinio biudžeto balanso, per 2019 m. stabilumo programos laikotarpį pasiekti neplanuojama. 2019 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP sumažės nuo 97,1 % 2018 m. iki 95,8 % 2019 m., o 2022 m. pasieks 88,7 %. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Rizika, susijusi su 2019 m. stabilumo programoje nustatytų fiskalinių tikslų įgyvendinimu, daugiausia susijusi su pajamomis, o netikrumas dėl pajamų ar galimybių priimti daugelį pajamų priemonių yra didelis;
- (8) 2018 m. liepos 13 d. Taryba rekomendavo Ispanijai užtikrinti, kad 2019 m. grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų⁸ nominalus augimas neviršytų 0,6 %, o tai atitiktų 0,65 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Remiantis Komisijos 2019 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad 2019 m. bus labai nukrypta nuo rekomenduojamo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinės trukmės biudžeto tikslo.

⁶ 2019 m. birželio 14 d. Tarybos sprendimas (ES) 2019/1001, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2009/417/EB dėl perviršinio deficito Ispanijoje (OL L 163, 2019 6 20, p. 59).

⁷ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinas priemonės, Komisijos perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

⁸ Grynąsias pirmines valdžios sektoriaus išlaidas sudaro visos valdžios sektoriaus išlaidos atėmus palūkanų išlaidas, Sąjungos fondų pajamomis visiškai kompensuojamas išlaidas Sąjungos programoms ir išlaidų nedarbo išmokoms nediskrecinius pokyčius. Nacionaliniu lygmeniu finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas išlyginamas per ketverių metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės su pajamomis susijusios priemonės arba įstatymais nustatytas pajamų padidėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos;

- (9) atsižvelgiant į Ispanijos valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykį su BVP, viršijanti Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę, ir prognozuojamą teigiamą 2,0 % BVP gamybos apimties atotrūkį, 2020 m. grynosios pirminės valdžios sektoriaus nominaliosios išlaidos neturėtų augti, o tai atitinka 1,0 % BVP struktūrinį koregavimą pagal bendrai sutartą reikalavimų koregavimo matricą taikant Stabilumo ir augimo paklą. Be to, esama požymių, kad nepanaudoti ekonomikos pajėgumai yra nepakankamai įvertinti, nes prognozuojama, kad 2019 m. ir 2020 m. infliacija išliks mažesnė nei 2 % ir tęsis darbo rinkos sąstingis (aukštas nedarbo lygis ir labai didelė dalis nesavanoriško darbo ne visą darbo dieną, laikinieji darbuotojai ir dirbančiųjų skurdas). Be to, tikėtino vertinimo priemonė taip pat rodo, kad pagal bendrai sutartą metodiką nustatyti gamybos apimties atotrūkio įverčiai yra mažai tikėtini. Tuo remiantis 0,65 % BVP metinis struktūrinis koregavimas, atitinkantis didžiausią grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų augimą, sudarantį 0,9 % BVP, yra tinkamas. Remiantis Komisijos 2019 m. pavasario prognoze, jeigu politika nesikeis, esama rizikos, kad 2020 m. bus labai nukrypta nuo reikalaujamo fiskalinio koregavimo. Be to, prognozuojama, kad 2019 m. ir 2020 m. Ispanija nesilaikys pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės reikalavimų. Apskritai Taryba mano, kad nuo 2019 m. turėtų būti imtasi reikiamų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Bet kokias nenumatytas pajamas būtų svarbu naudoti valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykiui toliau mažinti;
- (10) užimtumas Ispanijoje toliau tvirtai auga. Nedarbas toliau mažėja, tačiau jis vis dar gerokai viršija Sąjungos vidurkį, ypač jaunimo ir žemos kvalifikacijos asmenų atveju. Vyrų ir moterų užimtumo ir karjeros trukmės skirtumai tebėra dideli. Tai – neišnaudotas potencialas, atsižvelgiant taip pat ir į spartų visuomenės senėjimą;

- (11) nors terminuotų darbo sutarčių skaičius palaipsniui mažėja, jos vis dar plačiai taikomos, taip pat ir sektoriuose, kuriuose mažiau tikėtina sezoninė ar ciklinė veikla, – šis rodiklis yra vienas didžiausių Europoje, ir tai gali stabdyti Ispanijos ekonomikos augimo potencialą ir socialinę sanglaudą. Labiausiai nukenčia jaunimas, žemos kvalifikacijos asmenys ir trečiųjų šalių piliečiai, kurie dažnai gauna mažesnes socialines išmokas ir kuriems kyla didesnė skurdo rizika. Terminuotos darbo sutartys dažnai yra labai trumpos ir nepakankamai skatina darbuotojus ir darbdavius investuoti į mokymą, o tai savo ruožtu stabdo našumo augimą. Pereiti nuo terminuotos darbo sutarties prie neterminuotos vis dar sudėtinga, o darbo jėgos judumo kliūtys mažina darbo ieškančių asmenų galimybes ir trukdo darbo jėgai veiksmingai pasiskirstyti visoje šalyje;
- (12) Ispanija sustiprino paramą ilgalaikiams bedarbiams, kurie 2018 m. vis dar sudarė 6,4 % aktyvių gyventojų. Naujausiomis iniciatyvomis siekiama padėti jaunimui įsidarbinti teikiant konsultacijas ir profesinio orientavimo paslaugas, tačiau į valstybines užimtumo tarnybas vis dar kreipiamasi dėl mažos laisvų darbo vietų dalies ir reikia dėti daugiau pastangų, kad jomis būtų geriau naudojamosi vykdant darbuotojų paiešką ir įdarbinant. Visų pirma kai kuriuose regionuose menkai bendradarbiaujama su darbdaviais, o profiliavimo priemonės, skirtos darbo ieškančių asmenų ir darbdavių poreikiams geriau suderinti, tebėra pradiniam rengimo etape. Viešųjų užimtumo tarnybų ir socialinių tarnybų bendradarbiavimas vyksta, tačiau kai kuriuose regionuose jis tebėra ribotas. Didesnės investicijos į modernias viešąsias užimtumo tarnybas kartu su parama darbo jėgos judumui galėtų padėti padidinti darbuotojų galimybes įsidarbinti ir prisitaikyti bei palengvinti asmens statuso keitimą darbo rinkoje ir taip pagerinti Ispanijos našumą ir ilgalaikį integracinį augimą;

- (13) pastangos sustiprinti darbo inspekcijų veiklą kovojant su piktnaudžiavimu terminuotomis darbo sutartimis duoda tam tikrų rezultatų ir neterminuotų darbo sutarčių skaičius, kaip grynojo užimtumo augimo dalis, didėja. Tačiau darbdaviai ir toliau dažnai naudojami trumpalaikėmis sutartimis. Iš ankstesnės patirties matyti, kad remiant kokybišką užimtumą dauguma paskatų darbo vietų kūrimui remti yra riboto poveikio. Siekdama supaprastinti sistemą Ispanija pradėjo naują vertinimą, tačiau jo rezultatai dar nėra žinomi. Norint iki 2020 m. įdarbinimo konkursų pabaigos pasiekti 8 % tikslą, reikia sparčiau vykdyti įdarbinimo konkursus, siekiant visuose valdžios lygmenyse sumažinti įdarbinimo pagal terminuotas sutartis viešajame sektoriuje dalį. Nors rengti trišales apskritojo stalo diskusijas yra gera praktika, kuria siekiama, kad socialiniai partneriai aktyviau dalyvautų formuojant politiką, dar galima surengti išsamesnes ir savalaikiškesnes konsultacijas;

(14) nors asmenų, kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, taip pat pajamų nelygybė, dalis mažėja, ji ir toliau viršija Sąjungos vidurkį. Tarp laikinųjų arba žemos kvalifikacijos darbuotojų arba ne ES gimusių asmenų dirbančiųjų skurdo lygis yra didelis. Vaikų skurdo lygis, nors ir mažėja, tebėra labai didelis. Socialinių pervedimų, išskyrus pensijas, pajėgumai siekiant sumažinti skurdą tebėra vieni mažiausių Sąjungoje, ypač vaikų atveju. Nepaisant to, kad materialine padėtimi grindžiamos išmokos vaikui neseniai buvo šiek tiek padidintos, vaikų turinčių namų ūkių socialinės išlaidos, išreikštos BVP dalimi, Ispanijoje yra vienos iš mažiausių Sąjungoje ir jų tikslingumas yra prastas. Nepaisant teigiamos tendencijos, vis dar yra didelių spragų, kalbant apie gyventojų su didele ir vidutine priklausomybe aprėptį. Nacionalinė pagalba bedarbiams tebėra suskaidyta į daugybę programų, skirtų įvairioms darbo ieškančių asmenų grupėms. Naujausios priemonės, kuriomis gerinama vyresnio amžiaus ilgalaikių bedarbių (52 metų ar vyresnių) aprėptis ir jų pajamų paramos apsauga, gali kartu susilpninti šios konkrečios grupės paskatas dirbti. Tuo tarpu regioninių minimalių pajamų programų prieigos sąlygos, aprėptis ir adekvatumas įvairiuose regionuose labai skiriasi, o jų ribotas perkeliamumas tarp regionų mažina darbo jėgos judumo paskatas. Todėl yra žmonių, kuriems reikia paramos, bet jie jos negauna. Pradėjus taikyti visuotinės socialinės kortelės sistemą, socialinių išmokų sistema taps skaidresnė ir bus galima ją tikslingiau taikyti. Nors atsigavus ekonomikai skurdas toliau mažėja, siekiant integracinio augimo reikia investuoti į socialinės įtraukties politiką ir socialinę infrastruktūrą (pvz., socialinį būstą). Be to, Ispanija susiduria su tam tikromis teritorinės sanglaudos problemomis, pavyzdžiui, ūmiu gyventojų skaičiaus mažėjimu ir senėjimu tam tikrose kaimo vietovėse. Veiksmai, kuriais skatinamas verslumas, skaitmeninimas ir socialinė ekonomika, gali padėti spręsti šias problemas įgyvendinant integruotas teritorinės plėtros strategijas;

- (15) per krizę Ispanijos pensijų sistema atliko svarbų vaidmenį padedant išlaikyti vyresnio amžiaus žmonių gyvenimo kokybę – dėl to jiems kyla mažesnė skurdo rizika. Remiantis 2018 m. Visuomenės senėjimo ataskaitos ir Pensijų adekvatumo ataskaitos prognozėmis, 2011 m. ir 2013 m. reformos padėjo užtikrinti ilgalaikį pensijų tvarumą ir santykinį adekvatumą. Tačiau toliau siejant pensijų didinimą su infliacija (kaip nuspręsta 2018 m. ir 2019 m.) ir atidėjus tvarumo veiksnio taikymą, reikėtų imtis kompensacinių priemonių, kad būtų užtikrintas pensijų sistemos tvarumas vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu. Be to, reikėtų imtis veiksmų siekiant spręsti pagrindinę būsimų pensininkų pajamų adekvatumo problemą ir jų darbo stažo trukmės ir išsamumo klausimą didelio nedarbo sąlygomis, kai plačiu mastu taikomos terminuotos darbo sutartys ir samdoma darbui ne visą darbo dieną;
- (16) Ispanijos inovacijų veiklos rezultatams ir našumo augimui trukdo mažėjantis investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą lygis ir įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktis. Ispanijos verslo sektoriaus, ypač didelių įmonių, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros išlaidos sudaro tik pusę Sąjungos vidurkio, be to, yra didelių skirtumų tarp regionų. Šį skirtumą sustiprina mažas ir vis mažėjantis moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai skirtas valstybės biudžeto vykdymo lygis, ypač paskolų atveju. Kvalifikuotų darbuotojų trūkumas ir įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktis yra dar viena svarbi kliūtis kuriant ir naudojant pažangias technologijas, visų pirma mažosiose ir vidutinėse įmonėse. Daugelyje Ispanijos regionų užimtumas aukštųjų technologijų sektoriuose ir žinioms imlių paslaugų sektoriuje yra gerokai mažesnis už Sąjungos vidurkį. Nors rengiamos pažangiajai specializacijai skirtos regioninės inovacijų strategijos ir racionalizuojamas nacionalinės mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos valdymas, koordinavimas nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu kuriant, įgyvendinant ir vertinant politiką tebėra silpnas. Norint pagerinti Ispanijos inovacijų veiklos rezultatus, reikia didelių investicijų, kad būtų skatinamas verslumas ir pradedančiosios įmonės bei padedama joms augti, taip pat skatinamas visų įmonių konkurencingumas ir jų prisitaikymas – taip pat ir per skaitmeninimą – prie didesnės pridėtinės vertės veiklos, siekiant plėsti jų veiklą tarptautinėse rinkose. Taip pat reikia daugiau dėmesio skirti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystėms, akademinės bendruomenės ir verslo atstovų bendradarbiavimui ir technologijų perdavimui, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms, sustiprintam mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos valdymui visais valdžios lygmenimis ir glaudesniai mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros infrastruktūros bei projektų derinimui su regioninėmis ir nacionalinėmis inovacijų strategijomis;

- (17) nors Ispanijoje mokyklos nebaigusių asmenų skaičius mažėja, jis tebėra labai didelis ir yra didelių regioninių skirtumų. Yra galimybių gerinti švietimo rezultatus, kurie įvairiuose regionuose labai skiriasi. Abu veiksniai neigiamai veikia ilgalaikį našumo augimo potencialą. Pastangos reformuoti švietimo sistemą vilkinamos. Įmonės nurodo, kad, norint pasinaudoti inovacijomis, sunku rasti reikalingų įgūdžių turinčių darbuotojų, visų pirma informacinių ir ryšių technologijų specialistų. Ispanija patvirtino dualinės profesinio švietimo ir mokymo sistemos, kuri galėtų atlikti svarbų vaidmenį suteikiant įgūdžių ir kvalifikacijos, kurių reikia norint įsisavinti inovacijas, atnaujinimo priemones, tačiau dalyvavimas šiose sistemose tebėra nedidelis. Ispanijoje tretinį išsilavinimą įgijusių asmenų dalis didesnė už Sąjungos vidurkį, tačiau aukštųjų mokyklų absolventams sunku rasti tinkamų darbo vietų. Žmogiškojo kapitalo plėtojimas visais švietimo ir mokymo lygmenimis, įskaitant aukštąjį mokslą ir profesinį mokymą, taip pat glaudesnis švietimo ir verslo atstovų bendradarbiavimas, siekiant sumažinti esamą gebėjimų paklausos ir pasiūlos neatitiktį, galėtų suteikti daugiau galimybių jauniems absolventams patekti į darbo rinką. Taip pat būtų galima aprūpinti įmones darbuotojais, turinčiais įgūdžių ir kvalifikacijos, kurių reikia norint didinti įmonių inovacinį pajėgumą ir pasinaudoti visomis skaitmeninio teikiamomis augimo galimybėmis. Darbuotojų perkvalifikavimas, kad šie įgytų skaitmeninių įgūdžių, taip pat leistų Ispanijos įmonėms išlikti konkurencingoms vis labiau skaitmeninėje ekonomikoje. Visi šie veiksmai padėtų mažinti regionų skirtumus;
- (18) dėl Ispanijos reglamentavimo ribojamojo poveikio ir susiskaidymo įmonės negali pasinaudoti masto ekonomija ir tai stabdo našumą. Įstatymas dėl rinkos bendrumo tebėra svarbi priemonė šiems klausimams spręsti. Ryžtingiau įgyvendinant tą įstatymą ir panaikinus nustatytus paslaugų apribojimus, visų pirma tam tikroms profesinėms paslaugoms, pavyzdžiui, civilinės inžinerijos, architektų ir teisinėms paslaugoms, pagerėtų ekonomikos augimo galimybės ir konkurencija. Kaip ir kitose srityse, kuriose itin svarbūs sėkmingo reformų įgyvendinimo subjektai yra regionai, tvirtesnis ir nuolatinis nacionalinių ir regioninių valdžios institucijų veiklos koordinavimas galėtų padidinti šios srities politikos veiksmingumą;

- (19) neužbaigtos krovinių vežimo geležinkelių transportu jungtys ir ribota integracija su Sąjungos elektros energijos ir dujų rinkomis neleidžia Ispanijai visapusiškai pasinaudoti Sąjungos bendrosios rinkos teikiama nauda. Dėl šios priežasties Ispanija taip pat turi toliau investuoti į elektros energijos jungtis su likusia Sąjungos dalimi, kad iki 2020 m. pasiektų bent 10 % savo įrengtųjų elektros energijos gamybos pajėgumų tikslą. Taip pat reikia investicijų, kad būtų galima daugiau naudoti geležinkelius kroviniams vežti, įskaitant tarpvalstybines jungtis su Prancūzija ir Portugalija, ir jungtis su uostais ir logistikos centrais;
- (20) investicijų taip pat labai trūksta gamtos išteklių valdymo srityje, kad būtų užtikrintas tvaresnis vystymosi modelis. Energijos suvartojimo pastatuose mažinimas ir pažangiųjų elektros energijos tinklų bei atsinaujinančiosios elektros energijos kaupimo pajėgumų plėtojimas padėtų geriau valdyti paklausą. Papildomos pastangos turėtų paskatinti darnų transportą ir žiedinę ekonomiką. Kai kurios Ispanijos vietovės patiria vieną iš didžiausių Europoje klimato kaitos poveikį, nes patiria spaudimą dėl esamų vandens išteklių ir jose reikia papildomų investicijų į infrastruktūrą, kad būtų pagerinta vandentvarka, pvz., nuotekų valymas, nuotėkių tinkluose mažinimas ir vandens tiekimas. Nepaisant nuolatinės pažangos per pastaruosius metus, Ispanijai vis dar reikia įvykdyti tam tikrus Sąjungos vandens teisėje nustatytus reikalavimus. Pažanga įgyvendinant visus šiuos tikslus Ispanijai būtų naudinga aplinkos, ekonomikos ir socialiniu požiūriu;
- (21) visais nustatytais investicijų trūkumo atvejais reikėtų atsižvelgti į konkrečius regioninius investavimo poreikių skirtumus. BVP vienam gyventojui teritoriniai skirtumai yra nedideli, tačiau jie tebėra platesnio masto nei prieš krizę, daugiausia dėl asimetrinio darbo vietų skaičiaus mažinimo poveikio regionuose. Šiuo metu didžiausi nustatyti regionų skirtumai yra susiję su darbo ir socialinių rezultatų rodikliais, pagal kuriuos dauguma Ispanijos regionų atsilieka nuo Sąjungos vidurkio. Kiti socialiniai ir ekonominiai rodikliai rodo didelius teritorinius skirtumus, pvz., inovacijų, verslumo ir konkurencingumo srityse. Vykdant su investicijomis susijusią ekonominę politiką reikėtų tinkamai atsižvelgti į regioninius investicijų poreikių skirtumus;

- (22) tam tikrus rekomendacijose nustatytus poreikius, visų pirma 2019 m. šaliai skirtos ataskaitos D priede nurodytose srityse, galėtų padėti patenkinti 2021–2027 m. Sąjungos fondų programavimas. Tai suteiktų Ispanijai galimybę atsižvelgiant į regioninius skirtumus ir ypatingą Kanarų salų atokiausio regiono padėtį optimaliai panaudoti šiuos fondus nustatytuose sektoriuose. Kad šios investicijos būtų sėkmingos, svarbu stiprinti šalies administracinius gebėjimus valdyti šiuos fondus;
- (23) per 2019 m. Europos semestrą Komisija atliko išsamią Ispanijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2019 m. šaliai skirtoje ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2019 m. stabilumo programą, 2019 m. nacionalinę reformų programą ir tolesnius veiksmus, kurių Ispanija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai Ispanijos fiskalinei ir socialinei bei ekonominei politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (24) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2019 m. stabilumo programą, o jos nuomonė⁹ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje‘
- (25) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2019 m. nacionalinę reformų programą ir 2019 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose. Šios rekomendacijos taip pat padeda įgyvendinti 2019 m. euro zonai skirtą rekomendaciją, visų pirma pirmąją, antrąją ir trečiąją rekomendacijas euro zonai. 1 rekomendacijoje nurodytos fiskalinės politikos priemonės, *inter alia*, padeda naikinti disbalansą, susijusį su didele valdžios sektoriaus skola,

⁹ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

REKOMENDUOJA Ispanijai 2019 m. ir 2020 m. imtis šių veiksmų:

1. užtikrinti, kad 2020 m. grynujų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalus augimas neviršytų 0,9 %, o tai atitiktų 0,65 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Imtis priemonių siekiant sugriežtinti fiskalinės ir viešųjų pirkimų sistemų taikymą visais valdžios lygmenimis. Užtikrinti pensijų sistemos tvarumą. Nenumatytas pajamas panaudoti tam, kad būtų greičiau mažinamas valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis.
2. Užtikrinti, kad užimtumo ir socialinės tarnybos turėtų pakankamai pajėgumų teikti veiksmingą paramą. Skatinti perėjimą prie neterminuotų darbo sutarčių, be kita ko, supaprastinant samdos paskatų sistemą. Gerinti paramą šeimoms, sumažinti nacionalinės pagalbos bedarbiams susiskaidymą ir šalinti regioninių minimalių pajamų garantavimo schemų aprėpties spragas. Mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių ir gerinti švietimo rezultatus, atsižvelgiant į regionų skirtumus. Stiprinti švietimo įstaigų ir įmonių bendradarbiavimą, siekiant gerinti aprūpinimą darbo rinkai reikalingų įgūdžių ir kvalifikaciją turinčiais darbuotojais, ypač informacinių ir ryšių technologijų srityje.
3. Vykdam su investicijomis susijusią ekonominę politiką sutelkti dėmesį į inovacijų, išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo skatinimą, krovinio geležinkelių transporto infrastruktūros atnaujinimą ir elektros energijos jungčių su likusia Sąjungos dalimi išplėtimą, atsižvelgiant į regionų skirtumus. Didinti mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos veiksmingumą.
4. Toliau įgyvendinti Įstatymą dėl rinkos bendrumo užtikrinant, kad visais valdžios lygmenimis taisyklės, reglamentuojančios ekonominės veiklos, visų pirma susijusios su paslaugų teikimu, pradėjimo galimybę ir vykdymą, atitiktų to įstatymo principus, ir pagerinant administravimo įstaigų bendradarbiavimą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas